

Aan de leden van de Rekenkamercommissie
Van de gemeente Nieuwegein
Postbus 1
3430 AA Nieuwegein

Betreft: verzoek om onderzoek naar De Kom

Nieuwegein, 19 december 2011

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Graag vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Recent is Theater en Kunstencentrum De Kom in Nieuwegein in het nieuws gekomen door de voorgestelde bezuinigingen door het College van B&W. Als gevolg hiervan heeft het bestuur van De Kom haar taken neergelegd. Van de zijde van het voormalig dagelijks bestuur (ondergetekenden) is een poging ondernomen om een uitweg te vinden in de ontstane impasse. Uiteindelijk zijn de bezuinigingsvoorstellen door de Raad goedgekeurd en is de bezuiniging bevestigd.

Het aftreden van het bestuur was naar de mening van ondergetekenden onafwendbaar. Enerzijds door de (opnieuw) uiterst ongelukkige communicatie van de zijde van het College. Anderzijds omdat de volstrekt ongefundeerde voorstellen niet passen in de context van een aanzienlijk groter probleem waarmee de nieuwe De Kom en de Gemeente naar onze mening geconfronteerd zullen worden. Het werkelijke probleem, waarvoor wij uw aandacht vragen, is een dreigend en naar onze mening onafwendbaar exploitatietekort wat de beschikbaar gestelde middelen aanzienlijk zal overtreffen.

Tot eind 2006 werd bij de planvoorbereidingen uitgegaan van een (ver)nieuwbouw van De Kom op de bestaande locatie. Na het realiseren van deze (ver)nieuwbouw zou een budget voor de exploitatie ter beschikking komen van € 1.623.000. Dit bedrag is, nauwelijks onderbouwd, ontleend aan een studie van Twijnstra Gudde van 24 januari 2005 en de indexering van de reguliere subsidie.

In de loop van 2006 bleek dat realisatie van de (ver)nieuwbouw binnen de gestelde tijdsplanning niet mogelijk was en een zeer aanzienlijke vertraging zou optreden. Op verzoek van de Gemeente heeft dit, met de nadrukkelijke instemming van De Kom, geleid tot de planvorming om de nieuwe De Kom te realiseren nabij het nieuwe Stadhuis.

De besluitvorming richtte zich vanaf dat moment op nieuwbouw van De Kom bij het nieuwe Stadhuis. Hierbij is naar onze mening aanvankelijk op goede wijze samengewerkt tussen de Gemeente als bouwmeester en de directie en bestuur van De Kom als adviseur en toekomstige gebruiker.

In 2009 zijn op verzoek van de Gemeente door De Kom voorbereidende berekeningen gemaakt met betrekking tot de exploitatie-uitkomsten van de nieuwe De Kom. Geadviseerd door een externe theaterdeskundige is een eerste opstelling gemaakt op basis van de traditionele programmering. Het budget voor het Kunstencentrum werd hierbij bevroren op het niveau van 2009.

Aangezien er nog geen inzicht bestond in met name de gebouwgebonden kosten zijn in dit stadium deze pro memorie meegenomen.

Deze berekeningen zijn aan de Gemeente voorgelegd. Deze reageerde met het verzoek om van een meer commerciële programmering uit te gaan. Feitelijk werd gevraagd: "hoeveel theater en kunstencentrum kunnen we krijgen voor een bedrag van € 1.623.000"?

Tallose berekeningen zijn vervolgens, in samenspraak met de Gemeente, de revue gepasseerd. Hierbij bleek dat de effecten van een meer of minder commerciële programmering en wisselende bezettingspercentages een gering effect hadden op de hoogte van de dekkingsbijdrage aan het tekort van het theater.

In het bestuurlijk overleg in 2009 en 2010 werden rekenmodellen besproken waarbij met inachtneming van een bandbreedte van € 200.000 tot € 300.000 het tekort volgens De Kom op € 2.100.000 uit zou komen. Hierbij waren nog steeds een aantal huisvestingskosten pro memorie meegenomen. Hierbij was al wel rekening gehouden met een stijging van het van het theaterbezoek van ca 28.000 in 2009 naar ca. 79.000 in de volgroeide nieuwe situatie. Dit in een krimpende markt, met aanzienlijk gestegen prijzen en de btw verhoging er nog aankomend. Ook was al rekening gehouden met een omzet van € 185.000 uit hoofde van de grotendeels nieuw op te starten verhuuractiviteiten.

In het bestuurlijk overleg is herhaald aangegeven door De Kom dat het voorliggend bedrijfsmodel niet realistisch was. Het College wenste evenwel vast te houden aan het budget van € 1.623.000, inmiddels verhoogd met ca. € 200.000 aan "Triodosgelden". Over de inhoud van deze laatste component is De Kom nooit geïnformeerd.

De Kom heeft t/m 2010 een eigen vermogen opgebouwd van ruim € 400.000. Een vermogen wat nodig was om aan de Berenschot-norm te kunnen voldoen en als een "continuïteitsbuffer" moest dienen. In de loop van de besprekingen met De Gemeente werd voortdurend gevraagd om dit vermogen in te zetten voor de bekostiging van de migratiekosten of de inrichting van de nieuwe leslokalen. De Kom heeft zich hierbij op het standpunt gesteld dat zulks bespreekbaar was in een breed perspectief waarbij, mede gelet op de exploitierisico's, een continuïteitsgarantie werd gevraagd van de zijde van de Gemeente. Van de zijde van De Kom werd een maximale inspanningsverplichting afgegeven voor het realiseren van, naar haar mening, niet realistische doelstellingen. De continuïteitsgarantie is niet afgegeven, de doelstellingen bleven gehandhaafd. Alhoewel de verschillen van inzicht steeds verder divergeerden bleven de partijen in, moeizaam, overleg.

In de loop van 2010 ontstond ook meer inzicht in de omvang van de huisvestingskosten. Op basis van deze cijfers liep het verwachte exploitatietekort op tot ca. € 3.200.000. Een bedrag dat door de adviseur van de Gemeente is bevestigd. Een bedrag dat uitging van het direct realiseren van de gememoreerde commerciële targets. Het College wilde de realiteit van de situatie niet onder ogen zien en stak de kop in het zand. Inmiddels waren ook de uitkomsten met betrekking tot de exploitatie van De Kom door derden-deskundigen doorgerekend en realistisch bevonden.

Met name onder de huidig verantwoordelijke wethouder, de heer Reusch, verslechterden ook de onderlinge communicatie en de verstandhouding tussen De Kom en de Gemeente. Naar de mening van de ondergetekenden was de wethouder niet of nauwelijks op de hoogte van het dossier De Kom. Van de zijde van de het College werd, ongecommuniceerd naar De Kom, herhaald expliciet blijk gegeven van de incompetentie van directie en bestuur van De Kom. Stellingen die telkens werden weersproken maar wel werden herhaald. Het collegebesluit om de heer Rasker, directeur van De Kom, vervroegd met pensioen te sturen werd schielijk ingetrokken.

Inhoudelijk was de bijdrage van de Gemeente aan de exploitatieopzet tot nagenoeg nihil gereduceerd. Aan de Kom verweten vertragingen werden volledig veroorzaakt door communicatiestoringen bij de Gemeente. Van de zijde van De Kom was het vertrouwen op een constructieve samenwerking met de Gemeente tot een minimum gedaald.

Naar de mening van ondergetekenden zal er een aanzienlijk budgettair probleem ontstaan met betrekking tot de exploitatie van de nieuwe De Kom. De recente bezuinigingsvoorstellen passen geheel niet in de situatie waarin De Kom zich gaat bevinden.

Het voormalig dagelijks bestuur van De Kom wenst dat een onderzoek naar de gang van zaken rond De Kom wordt uitgevoerd. Zij zullen zich graag verantwoorden voor de gang van zaken met betrekking tot de totstandkoming van de nieuwe De Kom en de daarmee samenhangende exploitatie-uitkomsten. Het huidige demissionaire bestuur en de directeur van De Kom zijn op de hoogte van ons initiatief. Zij zien geen reden om af te zien van dit verzoek aan de Rekenkamercommissie.

Wij verzoeken dan ook aan uw commissie om een onderzoek in te stellen naar de nieuwe De Kom vanaf het moment dat besloten wordt de nieuwe De Kom te gaan realiseren op het Stadsplein.

Hoogachtend,

Drs. J.P.P. van Dort
(voormalig voorzitter)
Lauriergaarde 38
3438 HV Nieuwegein
Tel: 030-6300994
dortvan@gmail.com

J.L.M. Bartelds RA
(voormalig secretaris)
Marisplantsoen 7
3431 GZ Nieuwegein
Tel: 030-6039067
jlmbart@xs4all.nl

Drs. A.F.M. de Jong RA
(voormalig penningmeester)
Prof. Dr. Claylaan 26
3431 EA Nieuwegein
Tel: 030-6300399
telraam@ziggo.nl